

เอกสารประกอบการสอน
วิชา: การจัดการองค์การ
บทที่ ๑: ความรู้ภาพรวมเกี่ยวกับองค์การ

๑. ความหมายขององค์การ

องค์การ (Organization) หมายถึง กลุ่มของบุคคลที่รวมตัวกันอย่างมีระบบระเบียบ มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ลักษณะสำคัญขององค์การ

๑. มีบุคคลมากกว่าหนึ่งคน ทำงานร่วมกัน
๒. มีเป้าหมายร่วมกัน ที่ชัดเจน เช่น ผลกำไร หรือบริการสังคม
๓. มีการจัดโครงสร้าง ที่กำหนดบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์
๔. มีการประสานงานและการจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

๒. ประเภทขององค์การ

องค์การสามารถจำแนกออกเป็นหลายประเภท ตามวัตถุประสงค์และลักษณะของกิจกรรม ดังนี้:

ประเภทขององค์การ	ตัวอย่าง	จุดประสงค์หลัก
๑. องค์การธุรกิจ	บริษัท ห้างหุ้นส่วน ธุรกิจส่วนตัว	แสวงหากำไร
๒. องค์การไม่แสวงหากำไร	มูลนิธิ สมาคม องค์การอาสาสมัคร	ให้บริการแก่สาธารณะหรือชุมชน
๓. องค์การภาครัฐ	กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานท้องถิ่น	ให้บริการประชาชนและบริหารประเทศ
๔. องค์การระหว่างประเทศ	องค์การสหประชาชาติ ธนาคารโลก	สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓. องค์ประกอบขององค์การ

องค์การทุกประเภทจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้:

๑. คน (People)
 - เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงาน และเจ้าหน้าที่
๒. วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (Purpose)
 - จุดมุ่งหมายขององค์การ เช่น การทำกำไร การบริการสาธารณะ
๓. โครงสร้าง (Structure)
 - การจัดลำดับชั้น บทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร
๔. เทคโนโลยีและทรัพยากร (Technology & Resources)
 - เครื่องจักร อุปกรณ์ ระบบสารสนเทศ เงินทุน วัตถุดิบ
๕. กระบวนการบริหารจัดการ (Management Process)
 - การวางแผน การจัดการคน การสั่งการ การควบคุม

๔. ความสำคัญขององค์การ

องค์การมีบทบาทสำคัญอย่างมากในสังคม โดยเฉพาะในด้านต่าง ๆ ดังนี้:

- เศรษฐกิจ: ช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ และผลิตสินค้า/บริการ

- **สังคม:** ให้บริการด้านสาธารณสุข การศึกษา ความมั่นคง ฯลฯ
- **การพัฒนา:** ส่งเสริมนวัตกรรม เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลง
- **คุณภาพชีวิต:** องค์การมีส่วนช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

๕. ตัวอย่างองค์การในชีวิตประจำวัน

- **โรงเรียน:** ให้ความรู้แก่เยาวชน
- **โรงพยาบาล:** รักษาและดูแลสุขภาพของประชาชน
- **บริษัทเอกชน:** ผลิตสินค้าและบริการเพื่อจำหน่าย
- **องค์การ NGO:** ให้ความช่วยเหลือด้านสังคมโดยไม่หวังผลกำไร

๖. บทบาทของการจัดการในองค์การ

การจัดการมีหน้าที่หลักในการนำพาทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ได้แก่

๑. **การวางแผน:** กำหนดเป้าหมายและวิธีการดำเนินงาน
๒. **การจัดองค์การ:** แบ่งงานและจัดสรรทรัพยากร
๓. **การนำ (สั่งการ/จูงใจ):** กระตุ้นให้บุคลากรทำงานร่วมกัน
๔. **การควบคุม:** ตรวจสอบและปรับปรุงการดำเนินงาน

สรุปเนื้อหา

- องค์การคือกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ เพื่อเป้าหมายที่กำหนด
- ประเภทขององค์การ ได้แก่ ธุรกิจ ภาครัฐ ไม่แสวงหากำไร และระหว่างประเทศ
- องค์ประกอบหลักขององค์การ คือ คน วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เทคโนโลยี และการจัดการ
- องค์การมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต
- การจัดการที่ดีมีผลต่อความสำเร็จขององค์การ

คำถามทบทวนบทเรียน

๑. จงอธิบายความหมายของคำว่า "องค์การ"
๒. ลักษณะสำคัญขององค์การมีอะไรบ้าง?
๓. ประเภทขององค์การสามารถจำแนกได้อย่างไร พร้อมยกตัวอย่าง
๔. องค์ประกอบขององค์การมีอะไรบ้าง?
๕. เพราะเหตุใดองค์การจึงมีความสำคัญต่อสังคม?